

2 हिमाचलप्रदेशे पर्वतेषु हिमापातेन नववर्षस्य शुभारम्भः, ऊनायां वृष्ट्या कृषकाणां मनांसि प्रफुल्लितानि

3 गेयरी नाट्यगृहे कालिदासस्य अभिज्ञानशाकुन्तलस्य नाट्यमंचनम्

5 उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानम्, लखनऊ इत्यत्र स्थापना-दिवसोपलक्ष्ये संस्कृतकवि-व्याख्यानगोष्ठ्यौ समायोजिते।

देशस्य प्रथमा शयन-यानयुता वन्दे-भारत-रेलसेवा शीघ्रमेव सञ्चालयिष्यते अश्विनी वैष्णवः

हिमसंस्कृतवार्ता: - रेलमन्त्रिणा अश्विनी वैष्णवेन घोषणा कृता यत् देशस्य प्रथमा शयन-यानयुता वन्दे-भारत-रेलसेवा शीघ्रमेव गुवाहाटी कोलकाता नगरयोः मध्ये सञ्चालयिष्यते। रेलमन्त्रिणा उक्तं यत् आगामि पञ्चदशतः विंशतिः दिनेषु प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अस्य रेलयानस्य उद्घाटनं करिष्यति। तेनोक्तं यत् रेलविभागेन स्वदेशी रूपेण निर्मितस्य वन्दे भारत-शयन-यानस्य अन्तिमं तीव्रगतियुतं परीक्षणं सफलतापूर्वकं पूरितम्। राजधान्यां नवदिल्ल्याम् वार्ताहर-सम्मेलने श्रीवैष्णवः अवदत् यत् षोडश शयन-यानयुतम् एतत् यानम् एकसहस्रात् सार्धैकसहस्र-किलोमीटरयावत् यात्रायै आरभ्यते। अमुना प्रतिपादितं यत् एतत् रेलयानं सुखप्रदं शयनासनं स्वचालित-द्वारम् आधुनिक शौचालयं च समेत्य अत्याधुनिक-सौविध्यैः च युतं वर्तते। अस्य रेलयानस्य भाटकविषये अपि रेलमन्त्रिणा विवरणम् उपस्थापितम्।

केन्द्र-सर्वकारेण चतुर्थः नूतनश्रम-संहिताभ्यः प्रारूपस्य नियमाः अधिसूचिताः जनानां परामर्शाः च आमन्त्रिताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रेण चतसृणां नूतनानां श्रम-संहितानां प्रारूपनियमाः अधिसूचिताः। एतासु श्रम-संहितासु वेतन-संहिता विंशतिः ऊनविंशतिः, औद्योगिक-सम्बन्ध-संहिता विंशति-विंशति, सामाजिक-सुरक्षा-संहिता विंशति-विंशति तथा व्यावसायिक-सुरक्षा, स्वास्थ्य-कार्य-स्थिति-संहिता विंशति-विंशति इत्येताः अन्तर्भवन्ति। एते नियमाः कर्मचारिणः, वेतनं, वृत्त्यावसराणां प्रकारान्, उपदानम्, अधिलाभं, कर्मकराणां सामाजिकसुरक्षां च निरूपयन्ति।

नववर्षस्य पूर्वसंध्यायाः उत्सवे स्विट्जरलैंडस्य क्रान्स-मोण्टाना-नगरे विस्फोटः अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ता:। गुरुवासरे स्विट्जरलैंडस्य क्रान्स-मोण्टाना-नगरे स्विस्-आल्पाइन-स्की-रिसोर्ट इत्यत्र नववर्षस्य पूर्वसंध्यायाः उत्सवे विस्फोटः अभवत्। स्विस्पुलिसविभागानुसारं प्रायः ४० जनाः मृताः, ११५ जनाः घातिताः च। मृतेषु अनेकराष्ट्रणां नागरिकाः अपि सन्ति। गतप्रातः पूर्वं पुलिसविभागेन पत्रकारसम्मेलने उक्तं यत् रिसोर्ट-कॉन्टेलेशन-बार इत्यत्र प्रातः १:३० वादने विस्फोटः अभवत्। परन्तु तस्मिन् समये मृतानां संख्या न स्पष्टा। दुर्घटनायाः अनन्तरं क्रान्स-मोण्टाना-नगरं न उड्डयन-विमानक्षेत्रं घोषितम्। पुलिसविभागस्य आपत्कालीनदलानि च घटनास्थले आगत्य

उद्धारकार्यं आरब्धवन्तः। घातितानां चिकित्सालये प्रवेशः कृतः। वैद्याः वदन्ति यत् एतत् चिकित्सालयं दाहपीडितैः अभिभूतम् अस्ति। अनेकेषां स्थितिः गम्भीरा अस्ति। साहसिकक्रीडायाः कृते प्रसिद्धस्य पर्यटनस्थलस्य इन्टरलेकेन्-नगरात् अयं दुर्घटनास्थलः प्रायः १०० किलोमीटर दूरे अस्ति, यत्र पैराग्लाईडिंग्, स्कीइंग्, ट्रेकिंग् इत्यादीनां कृते विश्वस्य सर्वेभ्यः जनाः आकर्षयन्ति थुन्-सरोवरस्य, ब्रिपेन्ज-सरोवरस्य च मध्ये स्थितं इन्टरलेकेन्-नगरात् आल्प्-पर्वतानां आङ्गर-मोन्च्-जङ्गफ्राउ-पर्वतानां सुलभं प्रवेशः प्राप्यते।

राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः आर्टिफिशियल-इंटेलीजेंस (AI) इत्यस्मै कौशल-विकासस्य एस.ओ.ए.आर. इत्यस्य अन्तर्गतं विशेष कार्यक्रमं सम्बोधितवती

हिमसंस्कृतवार्ता: - राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः अवोचत् यत् आर्टिफिशियल इंटेलीजेंस अर्थात् कृत्रिमबुद्धिमत्ता-प्रौद्योगिक्या सह देशे सकारात्मक

परिवर्तनानि आनयितुम् अयम् एकः अवसरः वर्तते। श्रीमती मुर्मूः राष्ट्रपति-भवने आर्टिफिशियल-इंटेलीजेंस इत्यस्मै कौशल-विकासस्य एस.ओ.ए.आर. इत्यस्य अन्तर्गतं विशेष कार्यक्रमं सम्बोधयति स्म। राष्ट्रपतिना उक्तं यत् विविध-क्षेत्रेषु आर्टिफिशियल इंटेलीजेंस इत्यस्य महत्त्वं तीव्रतया वर्धते, अथ च इदानीं सर्वेभ्यः अस्याः प्रौद्योगिक्याः अध्ययनम् अनिवार्यम् अभवत्। राष्ट्रपति-वर्यया प्रौद्योगिक्याः माध्यमेन भारतस्य दायित्वपूर्ण-भविष्याय आकार-प्रदातुम् आह्वानं कृतम्। कार्यक्रमस्य अवधौ राष्ट्रपतिना विद्यार्थिभ्यः संसत्-सदस्येभ्यश्च ए.आई. प्रमाणपत्राणि प्रदत्तानि। सममेव 'स्किल द नेशन चैलेंज' इत्याख्यस्य राष्ट्रिय-जागरूकताभियानस्य शुभारम्भो विहितः।

सुभाषितम्

विद्यातपोवित्तवपुर्वयः कुलैः, सतां गुणैः षडभिरसत्तमेतैः। स्मृतौ हतायां भूतमानदुर्दृशः, स्तब्धा न पश्यन्ति हि धाम भूयसाम्॥ (श्रीमद्भागवतमहापुराण- ४/३/१७)

अर्थात्- विद्या, तप, धन, शरीर, युवावस्था और उच्च कुल, ये छः सज्जनों के लिए गुण स्वरूप हैं। यही छः दुष्टों के लिए दुर्गुण हैं। जिनके कारण विवेक के नष्ट होने पर अभिमानी और दोषपूर्ण दृष्टि वाले होकर वे ढीठ लोग महापुरुषों की तेजस्विता को नहीं देख पाते।

हिमसंस्कृतवार्ता:

हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य एकवर्षस्य सदस्यता

१०० ₹

One year subscription to the daily Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees

To subscribe, text us a message saying hello on the number below.

7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते, राजनैतिक-सांस्कृतिकविचाराणाञ्च कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्

जसवंत कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे

कसा कोटला जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रव्यवाहकसङ्केतः-१७७१११

सङ्केतः- प्रवचननिदेशिका- शिवाजी मार्ग हिमसंस्कृतम्

ऋतु-संवेतना

भारत-ऋतु-विभागेन अस्मिन् मासे पञ्चदिनाङ्कपर्यन्तं ओडिशा, पञ्जाब, हरियाणा, चण्डीगढ, दिल्ली इत्येतेषु प्रदेशेषु अतिसघन निहाराच्छादनस्य संभावना प्रकटितास्ति। असम, मेघालय, बिहार, हिमाचलप्रदेश, नागालैण्ड, मणिपुर, मिजोरम, त्रिपुरा, उत्तरप्रदेश, उत्तराखण्ड, पश्चिमबंगाल, सिक्किम-इत्येतेषु प्रदेशेषु श्वः यावत् सघन कुञ्जाटिकायाः स्थितिः भविष्यति। आगामि-दिनद्वये हरियाणा, चण्डीगढ, दिल्ली, हिमाचलप्रदेश, पञ्जाब इत्येतेषु राज्येषु अपि शीतलहर्याः स्थितिः भविष्यति इति विभागेन पूर्वानुमानम् प्रकटितम् अस्ति। अद्य हिमाचलप्रदेश, उत्तराखण्ड, पश्चिम-उत्तरप्रदेश, दिल्ली, राजस्थाने च अल्पवृष्टेः संभावना विभागेन प्रकटिता अस्ति।

हिमाचलप्रदेशे पर्वतेषु हिमपातेन नववर्षस्य शुभारम्भः, ऊनायां वृष्ट्या कृषकाणां मनांसि प्रफुल्लितानि

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. पद्मनाभः, शिमला। हिमाचलप्रदेशे पर्वतीयप्रदेशेषु हिमपातेन सह नववर्षस्य शुभारम्भः अभवत्। बुधवासरे नववर्षस्य पूर्वसन्ध्यायां लाहौलप्रदेशस्य कोकसर, अटल-कन्दरा, मणिमहेशः चेत्येतैः सहितम् उच्चशिखरेषु हिमवृष्टिः जाता। हिमपातकारणात् रोहताङ्गमार्गे वाहनानां आवागमनं निरुद्धम्। गुलाबात् अग्रे वाहनप्रवेशे पुलिसद्वारा प्रतिबन्धः स्थापितः। ऋतुविज्ञानविभागेन गुरुवासरे शुक्रवासरे च (१ तथा २ जनवरी) पर्वतीयप्रदेशेषु वृष्टेः हिमपातस्य च सम्भावना सूचिता। ३ तथा ४ जनवरी दिनयोः ऋतुः प्रायः स्वच्छः भविष्यति, ५ तथा ६ जनवरी दिनयोः पुनः ऋतुपरिवर्तनस्य संकेताः सन्ति। बुधवासरे लाहौल-स्पीति, कुल्लू इत्येतेभ्यो सह चम्बा तथा किन्नौरजनपदस्य पर्वतीयप्रदेशेषु अपि हिमपातः अभवत्। प्रातःकाले उच्चशिखरेषु विरामम् हिमकणाः पतन्ति स्म, किन्तु मध्याह्ने कोकसरक्षेत्रे अटल-कन्दराया उभयोः भागयोः हिमपातः तीव्रः अभवत्। नववर्षोत्सवाय आगताः पर्यटकाः अपि हिमपातस्य आनन्दं प्राप्तवन्तः। रोहताङ्गदर्यायां १२ सेण्टीमीटर, शिकुलायां १५, कुंजुमदर्यायां १५, जोस्कर-समदोक्षेत्रे १०, बारालाचा क्षेत्रे २० तथा कोकसरे ५ सेण्टीमीटर नवीनः हिमपातः अभिलेखितः। लाहौल-उपत्यकायां अटल-कन्दरायां च हिमकणानां पतनेन पर्यटकाः हर्षिताः अभवन्। चम्बाजनपदस्य पांगीप्रदेशे हुडान-भटोरी, सुराल-भटोरी तथा अन्येषु शिखरेषु, भरमौरस्य उच्चशिखरेषु कुगति, कालीछौ सहित मणिमहेशे अल्पः हिमपातः अभवत्। मनाल्याः उच्चशिखरेषु सेवन-सिस्टर-पीक, मनाली-पीक, घेपन-पीक, हनुमान-टिब्बा, देऊ-टिब्बा, मांगनकोट तथा इन्द्रासन इत्यादिषु अपि हिमवृष्टिः जाता। शिमलासहित प्रदेशस्य अधिकेषु जनपदेषु मेघाः आच्छादिताः आसन्। बिलासपुर, काङ्गडा, मण्डी, ऊना, सिरमौर इति पञ्च जनपदेषु नीहारस्य प्रभावः दृष्टः अपि च कुत्रचित् सायंकाले वृष्टिः अपि आरब्धा। येन सम्पूर्णे प्रदेशे शीततरङ्गः तीव्रः अभवत्। नववर्षस्य आरम्भे राष्ट्रराजधानीं सहित सम्पूर्ण उत्तरभारतं तीव्रशीततरङ्गेण कम्पितम्। मध्यात् पूर्वं तथा पूर्वोत्तरभारतपर्यन्तं शैत्यस्य प्रभावः दृश्यते। हिमालयप्रदेशेषु वृष्टेः हिमपातस्य च अनन्तरं समतलप्रदेशेषु अतिशीतलाः वायवः प्रवहन्ति। सघननीहारेण सह मार्ग, रेल-एवं विमानयानव्यवस्था अत्यन्तं प्रभाविताः अभवन्।

HIM MSME FEST 2026 इत्यनेन राज्ये उद्यमिता लघु- सूक्ष्म-मध्यमोद्यमं क्षेत्रं च वर्धयिष्यति : मुख्यमन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। स्टार्टअपपुरस्काराः, अभिनन्दनसमारोहाः, मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखः अवदत् यत् संस्कृतिकसन्ध्या च आयोजिताः भविष्यन्ति, उद्योगविभागः शिमलानगरे ३-५ जनवरी यत्र राज्यस्य लोककलाः हस्तशिल्पाः च प्रदर्श्यन्ते। महोत्सवः महिला उद्यमशीलतां, ग्रामीणोद्यमं, एकजनपदम् एकम् उत्पादं (ODOP) च प्रवर्धयिष्यति। उद्योगमन्त्री हर्षवर्धनचौहानः अवदत् यत् राज्यस्य उत्पादानाम् प्रदर्शनं संयन्त्राणां विक्रयस्थानानां, प्रदर्शनीस्थानानां च माध्यमेन हिम एमपएसएमई फेस्ट-२०२६ इत्यत्र त्रयः दिवसाः यावत् भविष्यति। सः अवदत् यत् उद्योगविभागः हरितगतिशीलता, औषधनिर्माणं, दुग्धनिर्माणं, खाद्यप्रसंस्करणं, कृत्रिमबुद्धिः, इलेक्ट्रॉनिकचिप्स् इत्यादिषु क्षेत्रेषु निवेशम् आकर्षयितुं विशेषप्रयत्नाः कुर्वन् अस्ति। हर्षवर्धनचौहानः अवदत् यत् आयोजनस्य समये क्रेता-विक्रेता-मेलनं, ज्ञानसत्रं, संजालीकरणं च महिलानां ग्रामीणोद्यमिनां कृते च नूतनान् अवसरान् प्रदास्यति, येन राज्यस्य अर्थव्यवस्था वर्धयिष्यति।

गर्भवती महिलाभ्यः स्तनपानकारयितृभ्यः मातृभ्यः च प्रमुखायाः प्रधानमन्त्री मातृ- वन्दना-योजनायाः नववर्षाणि पूरितानि

हिमसंस्कृतवार्ता:- गर्भवती महिलाभ्यः स्तनपानकारयितृभ्यः मातृभ्यः च प्रमुखायाः प्रधानमन्त्री मातृ-वन्दना-योजनायाः नववर्षाणि पूरितानि। इयं योजना गर्भवती महिलाभ्यः स्तनपानकारयितृभ्यः मातृभ्यः च स्वास्थ्ये पोषणे समुन्नयनाय कित्तेषां साहाय्यं प्रदातुम् आरब्धासीत्। प्रधानमन्त्री मातृ-वन्दना योजना केन्द्र-सर्वकारस्य प्रमुखा योजना अस्ति। अस्याः उद्देश्यं समाजस्य आर्थिक-सामाजिक-रूपेण पञ्चवर्ति-वर्गाणां महिलाभ्यः मातृत्वावधौ आर्थिक साहाय्यप्रदानं वर्तते। प्रथम-शिशवे पञ्चसहस्ररूप्यकाणि द्वितीया यदि कन्या जायते चेत् षड् सहस्र-रूप्यकाणां साहाय्यं प्राप्यते। एतत् अतिरिच्य पात्र महिलाभ्यः जननी सुरक्षा योजनायाः अन्तर्गतं प्रोत्साहन राशिः अपि प्रदीयते। महिला-बाल-विकास-मन्त्रालयस्य अनुसारम् इदानीं यावत् अस्यां योजनायाम् आहत्य सार्धचतुः कोटिः महिलाः पञ्जीकृताः अथ च नवदश-सहस्र-कोट्यधिक-रूप्यकाणि लाभार्थिभ्यः वितरितानि। इयं योजना गर्भावस्थायाः अवधौ पोषण-स्वास्थ्य परीक्षणेन सह मातुः शिशोः च स्वास्थ्यं सुनिश्चेतुं साहाय्यं विदधाति।

मुख्यमन्त्री नववर्षे स्वावलम्बी हिमाचलस्य प्रतिज्ञां पुनः पुनः स्मारितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। नववर्षस्य अवसरे राज्यस्य सर्वेभ्यः क्षेत्रेभ्यः जनाः ओकओवर इत्यत्र मुख्यमन्त्रिणा सुखविन्दरसिंहसुखानु शिमलानगरे राज्यसचिवालयं च मिलित्वा नूतनवर्षस्य शुभकामनाः अयच्छन्। प्रातःकालादेव मन्त्रिमण्डलमन्त्रिणः, विधायकाः, वरिष्ठाधिकारिणः, पुलिसाधिकारिणः, अन्ये च कर्मचारिणः मुख्यमन्त्रिणे नूतनवर्षस्य शुभकामनाः दातुम् आगतवन्तः। तदतिरिक्तं राज्यस्य सर्वेभ्यः मण्डलेभ्यः बहुसंख्याकाः जनाः, दलकार्यकर्तारः च मिलित्वा साक्षात्कारं कृत्वा तस्मै शुभकामनाः अयच्छन्। नववर्षस्य अभिवादनस्य कृते कृतज्ञतां प्रकटयन् मुख्यमन्त्री राज्यसर्वकारस्य स्वावलम्बनराज्यं कर्तुं प्रतिबद्धतां पुनः अवदत्। सः अवदत् यत् राज्यस्य प्राकृतिकसौन्दर्यस्य संरक्षणार्थं हरितस्य, स्थायि ऊर्जायाः च सम्यक् उपयोगे सर्वकारः ध्यानं दास्यति। अधिकान् जीविकायाः अवसरान् सृजितुम् उच्चप्रीद्योगिकीयुक्तानां उद्योगानां प्रचारस्य आवश्यकतायाः अपि सः बलं दत्तवान्। सः अवदत् यत् व्यवस्थापरिवर्तनस्य लक्ष्यस्य अनुरूपं लोकसेवाः अधिककुशलाः सुलभाः च कर्तुं कृषिक्षेत्रे, स्वास्थ्ये, शिक्षायां, आधारभूतसंरचनासु च गुणात्मकपरिष्कारं सुनिश्चितं करिष्यति।

गेयटी नाट्यगृहे कालिदासस्य अभिज्ञानशाकुन्तलस्य नाट्यमंचनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:-विन्टर कार्निवल- उत्सवस्य प्रसंगे शिमलानगरे गेयटी- नाट्यगृहे राजकीयसंस्कृतमहाविद्यालयेन फागली-स्थितेन महाकविना कालिदासेन विरचितस्य अमरकाव्यानुभूतिसंपन्नस्य अभिज्ञानशाकुन्तलस्य नाट्यमंचनं सफलतया सम्पन्नम्, यस्य दिग्दर्शनम् आचार्येण विनोदशर्मणा सह-दिग्दर्शनं च अभयठाकुरेण कृते, यत्र नाटके प्रेमकथामात्रं न प्रदर्शितम् अपि तु धर्मस्य स्मृतेः त्यागस्य करुणायाः मानवीयभावनायां च गाढप्रभावः सजीवेव प्रकटितः, प्रेक्षकाः नाट्यमंचेण तादृशं प्राचीनं जगत् अनुभूतवन्तः यत्र ऋष्याश्रमाः प्रकृत्या निगूढाः निवसन्ति स्म, राजानः न केवलं शासनकर्तारः आसन् अपि तु धर्मरक्षिणः, प्रेमशब्दस्य स्वरूपं न मुखप्रदर्शनं न च विलासिता अपि तु अन्तःकरणयोः बन्धनरूपेण दर्शितम्, कण्वस्य शिष्यत्वं, दुष्यन्त-शकुन्तलयोः संयोगवियोगौ, दुर्वासोः शापः,

स्मृतिनाशजन्यं दुःखम् तथा स्मृतिचैतन्येन पुनर्मिलनम्- एतेषां प्रसंगानां सम्पुटितेन प्रवाहेन कथानकस्य हृदयाङ्कनं कृतम्; प्रमुखपात्रेषु शकुन्तलारूपेण पारुल, दुष्यन्तरूपेण अमनशर्मा, विदूषकरूपेण सक्षमशर्मा, प्रियंवदारूपेण हर्षिता, अनुसूयारूपेण रश्मिः, दुर्वासारूपेण हर्षः, सर्वदमनरूपेण जन्नत, मच्छिकरूपेण सक्षममन्हासः, शिष्यरूपेण अजयः, सैनिकानां रूपेण महेन्द्रः अंकुशः च तथा गृध्राकारेण संजय अपि अभिनयेन प्रेक्षकानां हृदयानि स्पृष्टवान्, प्रकाशव्यवस्थां अशोकनरवालः सम्यक् व्यवस्थितवान्; नाट्यरूपान्तरेण प्रतिपादितं यत् प्रेमः संयोगाद् जायते, वियोगाग्नौ तप्यते, स्मृतिजागरणेन पुनः पूर्णत्वं प्राप्नोति, स्मृतिनाशे केवलं व्यक्तिः न नश्यति, अपि तु सम्बन्धा अपि छिद्यन्ते इति स्पष्टसंदेशेन नाटकं दर्शकैः आदरात् स्वीकृतम्।

गोशैणीस्थे राजकीय वरिष्ठ माध्यमिक विद्यालये सप्तदिवसीय एन.एस.एस. विशेषशिविरस्य शुभारम्भः संजाता

वार्ताहरः -रूपेन्द्रः गोशैणी, १ जनवरी।कुल्लूजनपदस्य गोशैणी-ग्रामपञ्चायते स्थिते राजकीय वरिष्ठ माध्यमिक विद्यालये अद्यारभ्य सप्तदिवसीय एन.एस.एस. विशेषशिविरस्य हर्षोल्लासेन भव्यः शुभारम्भः संजाता । अस्य शिविरस्य उद्घाटनं मुख्यातिथिना श्री जगदेव महोदयेन कृतम्। अस्मिन् अवसरे मुख्यातिथिवर्येण स्वयंसेवकेभ्यः सम्बोधनं कृत्वा पर्यावरणसंरक्षणस्य महत्त्वं विशेषतया प्रतिपादितम्। तेन युवाभ्यः पर्यावरण-अनुकूलस्य (हरित) ग्रीन-पर्यटनस्य तथा स्वच्छ-पर्यटनस्य माध्यमेन हिमाचलप्रदेशस्य अमूल्य-प्राकृतिक-धरोहराणां संरक्षणे सक्रिय-भूमिकां निर्वहितुं आह्वानं कृतम्। जगदेव महोदयेन (छात्रानु)स्वयंसेवकान् राष्ट्रनिर्माणे तथा सामाजिक-जागरूकतायां अग्रे सरितुं प्रेरितवान्। एतत् विशेषशिविरं १ जनवरीतः ७ जनवरीपर्यन्तम् आयोजितं भविष्यति। अस्मिन् शिविरे प्रतिदिवसे श्रमदानं - समाजिक-जागरूकता-सत्राणि, शैक्षणिक-सत्रादि तथा सांस्कृतिक-कार्यक्रमाश्च आयोज्यन्ते, येन छात्राणां सर्वांगीण-विकासः भविष्यति।

"हिमाचलस्य छात्राः अधुना जीविकान्वेषणं न करिष्यन्ति, अपितु दास्यन्ति..." छात्राणां कृते नवोद्यमं (स्टार्टअप) आरब्धुं २ कोटिरूप्यकाणि प्रदास्यन्ते

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। बहुतकनीकी-महाविद्यालयानाम्, आईटीआई-संस्थानां च छात्राः नवोद्यमस्य कृते अग्रे आगच्छेयुः । अस्य कृते राज्यसर्वकारः धनं प्रदास्यति। एतेषां संस्थानां युनां कृते २ कोटिरूप्यकाणां नवीनताकोषः सर्वकारेण स्थापितः। सर्वकारस्य तकनीकीविभागेन छात्रान् नवीनतां कर्तुं प्रोत्साहयितुं निर्णयः कृतः अस्ति। अनेन स्वजीविकायाः अवसराः प्राप्यन्ते। युनः कार्यसृजनकर्तारः भविष्यन्ति, न तु कार्यान्विताः।

अस्य कृते राज्यसर्वकारेण वित्तपोषणस्य व्यवस्था कृता अस्ति। उद्योगविभागस्य स्टार्टअप योजनातः पृथक् सर्वकारेण तकनीकीशिक्षाविभागस्य अन्तः स्टार्टअप-उपक्रमः कार्यान्वितः अस्ति । विभागेन नवोद्यमस्य आरम्भार्थं छात्राणां कृते आवेदनपत्राणि याचितानि आसन् ।परन्तु स्टार्टअप-सञ्चालनार्थं कोऽपि छात्रः आवेदनं न कृतवान् । अधुना तकनीकीशिक्षाविभागेन छात्राणां विकासाय सृजक उद्यमिनः इति कम्पनीभ्यः समर्थनं प्राप्तुं निर्णयः कृतः अस्ति। अस्य उपक्रमस्य अन्तर्गतं स्टार्टअप-प्रारम्भं कर्तुं इच्छुकाः युनः एकया कम्पन्या सह सहभागितां करिष्यन्ति ।

उत्सवे राजेश धर्माणी व्यक्तिगत-रूपेण छात्राणां नेतृत्वं करिष्यति

प्राविधिकशिक्षामन्त्री राजेशधर्माणी ४ जनवरी दिनाङ्के हिम् एमएसएमई फेस्ट २०२६ मध्ये स्वविभागान्तर्गतसंस्थानां छात्रैः सह गमिष्यति। सः तान् स्टार्टअप-नेतृभिः सह परिचयं कारयिष्यति यत् ते स्टार्टअप-प्रवर्तनार्थं प्रोत्साहयिष्यन्ति ।

मुख्यमन्त्री सुखुः नववर्षे शिमलायाः तारादेवीमन्दिरे शिरः नत्वा राज्यस्य जनानां कृते सुखं, शान्तिं, समृद्धिं च प्रार्थितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखुः स्वपत्न्याः विधायिका कमलेशठाकुर इत्यनया सह शिमलाजनपदस्य शोधीस्थे तारादेवी-मन्दिरे प्रार्थनां कृतवान् । सः राज्यस्य जनानां कृते सुखं, शान्तिं, समृद्धिं च प्रार्थितवान् । मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः धार्मिकस्थलानां सौन्दर्यीकरणाय, नूतनानां विकासाय च प्रतिबद्धः अस्ति। सः धार्मिकपर्यटनस्य प्रचारार्थं, भक्तानां सुविधायै आधारभूतसंरचनानां परिष्कारार्थं च सर्वकारस्य प्रतिबद्धतां पुनः अवदत्। धार्मिकपर्यटनं धरोहरस्य आधुनिकविकासस्य च महत्त्वपूर्णसेतुरूपेण कार्यं करोति इति सः अवदत्। प्रतिवर्षं कोटिकोटि भक्ताः आध्यात्मिकशान्तिं अन्वेषुं राज्यस्य शक्तिपीठेषु गच्छन्ति, येन स्थानीयजीविका अपि वर्धते। अस्मिन् अवसरे मन्दिरसमित्या मुख्यमन्त्रिणः अपि सम्मानं कृतम्। मीडियासमीपं वदन् मुख्यमन्त्री अवदत् यत् विगतत्रिवर्षेषु राज्ये त्रीणि प्रमुखाणि आह्वानानि सम्मुखीकृतानि, येषु बृहत्तमा प्राकृतिकविपदः आसीत्। तदतिरिक्तं राज्यस्य समक्षे आर्थिकराजनैतिकआह्वानम् आसीत्। सः अवदत् यत् ईश्वरीयशक्तेः आशीर्वादेन राज्यस्य जनानां समर्थनेन च एतानि सर्वाणि आह्वानानि सर्वकारेण सफलतया अतिक्रान्तानि। अस्य विधायकः संजय अवस्थी, विनोदः सुल्तानपुरी, वरिष्ठाधिकारिणः च उपस्थिताः आसन्।

ऊना जनपदस्य श्री सुन्दरनारायण गुरुकुले अम्बेहड़ायां दशदिवसीयस्य प्रबोधनवर्गस्य शुभारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. अमित शर्मा। हिमाचलप्रदेशस्य ऊना मण्डलस्य श्री सुन्दरनारायणगुरुकुले अम्बेहड़ायां गुरुवासरे दशदिवसीयस्य प्रबोधनवर्गस्य शुभारम्भः जातः। संस्कृतभारती हिमाचलप्रदेशद्वारा अस्मिन् वर्षे विभागस्तरे प्रबोधनवर्गाः प्रारब्धाः। सम्पूर्ण प्रदेशे आहत्य षड्स्थानेषु वर्गाः प्रचलन्ति। अस्मिन्नेव क्रमे बिलासपुरविभागस्य अयं वर्गः ऊना मण्डलस्य श्री सुन्दरनारायणगुरुकुले अम्बेहड़ायां प्रारब्धः। शिविरे आहत्य सप्तचत्वारिंशत् छात्राः समागताः। एते छात्राः संस्कृतमहाविद्यालयः डोहगी, संस्कृतमहाविद्यालयः डंगार, संस्कृतमहाविद्यालयः पंजगाई, संस्कृतमहाविद्यालयः चकमोहतः सन्ति। एतदतिरिक्तं विद्यालयीयछात्राः अपि शिविरेऽस्मिन् समागताः। उद्घाटनसत्रे मुख्यातिथिः राजेशशर्मा महोदयः स्थानीयव्यवसायी, अध्यक्षः बृजमोहन शर्मा महोदयः संस्कृतभारती ऊनामण्डलस्य अध्यक्षः, मुख्यवक्ता आचार्य ललितशर्मा प्रान्त सह मंत्री, विशिष्टातिथिः रमेश शर्मा शास्त्री, जगतारामशास्त्री, सारस्वत अतिथिः, नरेन्द्रकुमारवर्यः उपस्थितः आसन्। मुख्यवक्ता आचार्यः ललितवर्यः स्वोये वक्तव्ये उक्तवान् यत् संस्कृतभारतीद्वारा प्रदेशस्य षड्सु स्थानेषु विभागशः शिविराणि प्रारब्धानि। तेनोक्तं यत् अत्रागत्य शिविरार्थिनां दशदिवसेषु संस्कृतभाषायां प्रवेशः भविष्यति। शिविरान्ते तेषां

मुखे संस्कृतभाषा सहजतया धाराप्रवाहरूपेण आगमिष्यति। शिविरे अनुशासनस्य महती भूमिका अस्ति अतः अत्र सर्वेषां कृते अनुशासनं परमावश्यकम्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षः बृजमोहन शर्मा महोदयः कथितवान् यत् सामाजिकानां संस्कृतज्ञेभ्यः बहु अपेक्षा अस्ति अतः अस्माभिः समाजस्य पुरतः आदर्शः स्थापनीयाः। अस्माकं चरित्रमेव अस्माकम् आदर्शः। यदि वयं समाजे उत्तमतया व्यवहारं कुर्मस्तर्हि जनाः प्रेरिताः भविष्यन्ति। महोदयेन योजितं यत् वयं भारते विश्वे वा यत्र कुत्रापि गच्छामः भारतीयसंस्कृतिं न कदापि विस्मरेमः। तेन उदाहृतं यत् सम्प्रति वैदेशिकाः अपि भारतं प्रति आकर्षिताः सन्ति। तेऽपि संस्कृतं पठन्ति वदन्ति च। अस्माकं प्रयासः संस्कृतं जनभाषां व्यवहारभाषां च कर्तुमस्ति। एतदर्थम् एतादृशानि शिविराणि महत्त्वपूर्णानि भविष्यन्ति। सत्रस्य कुशलं संचालनं गणेशवर्येण कृतम्। सर्वाः व्यवस्थाः व्यवस्थाप्रमुखाणाम् आचार्याणां डॉ. रोशनलालशर्मावर्याणां निर्देशने सन्ति। अस्मिन् अवसरे विशेषरूपेण डॉ. मुकेशकुमारशर्मा, प्रान्तप्रशिक्षणप्रमुखः, डॉ. कमलेशशर्मा, राकेशकुमारः, कुलदीपकुमारः, विस्तारकः हर्षः, विस्तारिके ललिता, सरोजा च, शिविरशिक्षिके सुनिधिः, रुचिका च प्रबन्धकाः उपस्थिताः चासन्।

मुष्टिप्रहारकाणां निनादः 'रिङ्गस्य विजेतृशूरैः' राज्यस्पर्धा जिता, राष्ट्रियस्तरे विजयध्वजं वहिष्यन्ति।

बालकवर्गे पौड़ीगढवालदलम्, बालिकावर्गे पिथौरागढ- आवास-दलं च राज्यस्पर्धां गतौ।

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, कोटद्वारम्। अष्टम- उत्तराखण्ड- राज्य- कनिष्ठ- अन्तरायु- 17- मुष्टि-प्रतियोगितायाः अन्तिमचक्रम् अत्यन्तं रोमाञ्चकं आसीत्। बालिकावर्गे पिथौरागढ-दलम्, बालकवर्गे च पौड़ीगढवालदलम् “राज्यस्पर्धा” पदवीं प्राप्तवन्तौ। कोटद्वारस्य ऐतिहासिकायां भूमौ आयोजितायाम् अष्टम्यां राज्यस्तरीया कनिष्ठ- मुष्टिका- प्रतियोगितायाः समापनं महायुद्धस्य गौरवपूर्ण- समाप्तिमिव अभवत्। उत्तराखण्ड- मुष्टिका-संघस्य तत्त्वाधाने आयोजिते अस्मिन् “मुष्टिकामहाकुम्भे” अन्तिमदिने रिङ्गमध्ये शौर्यतकनीकेः साहसस्य च अद्भुतः समन्वयः दृष्टः। अनेन सिद्धं जातं यत् देवभूमेः मुष्टिप्रहारकाः इदानीं राष्ट्रियमञ्चे महाविजयाय सिद्धाः सन्ति। रिङ्गस्य ‘श्रेष्ठमुष्टिकायां’ अभिषेकः, भूमिका अन्तिमदिने चतुर्विंशतिः उच्च-ऊर्जायुक्ताः मुष्टिकास्पर्धां सम्पादितवन्तौ। पौड़ीजनपदस्य अभिषेकः, बागेश्वर-जनपदस्य च भूमिका बसेड़ा उत्कृष्टप्रदर्शनस्य कारणात् “श्रेष्ठमुष्टिकाप्रहारकौ” उपाधिभ्यां सम्मानितौ। तथैव अंशिका आर्या (पिथौरागढतः) प्रत्यूषनेगी (रुद्रप्रयागतः) “अत्यन्त-आशाजनक- मुष्टिकाप्रहारक”रूपेण चयनितौ, यौ अस्य क्रीडायाः उदयमानतारकौ स्तः।

स्पर्धायां-पदक- तालिकाः

पर्वतीय- प्रतिभानां प्रभुत्वे त्रयोदश भारवर्गेषु युववीरप्रहारकानां, कौशलपूर्ण-रीत्या अद्भुतः संगमः दृष्टः। परिणामैः स्पष्टं जातं यत् मुष्टिप्रहार- कौशलस्य क्षेत्रे पर्वतीय-जनपदानां विशेषं प्रभुत्वम् अस्ति। बालिकावर्गे- पिथौरागढ-जनपदस्य बालिकाभिः आक्रामक-तकनीकया रिङ्गे स्वामित्वं स्थापितम्। माया राय, गोदावरी, दिया कठैत, रिया जोशी तथा रिया तोलिया स्वस्व भारवर्गेषु राज्यचैम्पियनाः अभवन्। पिथौरागढ-हॉस्टल-दलं समग्र-चैम्पियनशिपं जितवत्, नैनीताल-दलम् द्वितीयं, चम्पावत-दलम् तृतीयं स्थानं प्राप्तवन्ति। बालकवर्गे अत्र पौड़ी-जनपदस्य एकछत्र-राज्यम् आसीत्। धर्मेन्द्रः, विशालः, अंशवीरः, अभिषेकः, लक्की, प्रत्यूषश्च स्वर्णपदकानि जित्वा

पौड़ीदलम् स्पर्धाविजयं कृतवन्तः। साई-काशीपुर-दलम् द्वितीयं, स्पोंट्स- कॉलेज-पिथौरागढ-दलमिति तृतीयं स्थानं प्राप्तवन्तः। विधानसभाध्यक्षया आशीर्वचनम् अत्र सर्वैः प्राप्तम्। मुख्यातिथिरूपेण विधानसभाध्यक्षया ऋतुखण्डरीद्वारा विजेतृभ्यः पदकानि प्रदत्तानि। तया भावपूर्णं भाषणे उत्कम् “एते मुष्टिप्रहारकाः केवलं पदकाय न, अपि तु देवभूमेः गौरवार्थं प्रहारयन्ति। अयं रिङ्गः तान् हीरकान् घर्षयति ये भविष्ये ओलम्पिके त्रिरङ्गं प्रसार्य सपाद- शतकोटि-भारतीयानां स्वप्नं साकारयिष्यन्ति।” क्रीडाजगतः प्रतिष्ठितानां समागमनम् अस्मिन् महाकुम्भे अन्तरराष्ट्रीय-स्तरस्य क्रीडादिग्गजानां समागमनम् अभवत्। पूर्व-एशियन-पदक-विजेता कैप्टन् देवीचन्द्रः, अन्तःराष्ट्रीय-प्रशिक्षकः डी.सी. भट्टः, अन्ताराष्ट्रीय-निर्णायकः देवेन्द्रसिंहजीना तथा जोगेंद्रसिंहबोरा इत्यादयः विशिष्टाः अतिथयः उपस्थिताः आसन्। अतिरिक्तं जयवीररावतः (जिला क्रीडा

अधिकारी), श्यामसिंहः डांगी (क्रीडा प्रभारी, स्थलीयम् कोटद्वारम्), राजीवमेहता (सचिवः), एशियन- फेंसिंग- एसोसिएशन, अजयसिंहः (अध्यक्षः BFI), मुखर्जी निर्वाणः (अध्यक्षः, उत्तराखण्ड- मुष्टिप्रहारकसंघः), गोपालखोलिया (महासचिवः), घनश्यामपुरिया (उपाध्यक्षः), विशालगर्गः, विक्रमनेगी (प्रशिक्षकः), भाभर-मण्डलाध्यक्षः आशीषरावतः, हरिसिंहः पुंडीरः इत्यादयः गणमान्याः जनाः रिङ्गस्य समीपे उपविश्य क्रीडाकेभ्यः उत्साहवर्धनं कृतवन्तः। उत्तराखण्ड-मुष्टिप्रहारक-संघस्य अध्यक्षः मुखर्जी निर्वाणः तथा महासचिवः गोपालखोलिया च आयोजनस्य भव्यतां प्रशंसितवन्तौ। आगामिराष्ट्रियतायां सिद्धता एतेषां विजेतृणां मध्ये एव उत्तराखण्डस्य तत् “स्वर्ण-दलं” चयनितं भविष्यति या राष्ट्रिय-प्रतियोगितायां राज्यस्य प्रतिनिधित्वं करिष्यति। आयोजनस्य सफलतायै रितेशः अधिकारी, जगताराणा, सम्पूर्ण-आयोजनसमितेः अथक-परिश्रमः प्रशंसनीयः आसीत्।

"लौकिकन्यायकोशः" "सौभारिन्यायः"

सौभारिनामकः कश्चन ऋषिः मात्थातुनामकस्य राज्ञः पञ्चाशत्कन्यकाभिः सह विवाहं कृतवान्। सः ताभिः सह एकस्मिन् एव समये कामविनोदे रतः भवति स्म। एवम् एक कालावच्छेदनं जायमानस्य कार्यस्य कृते अस्य न्यायस्य प्रयोगः भवति। दृष्टव्यम्- विष्णुपुराणम् ४-२, भागवतपुराणम् ९-६

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे / महाराष्ट्रम्

उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानम्, लखनऊ इत्यत्र स्थापना- दिवसोपलक्ष्ये संस्कृतकवि- व्याख्यानगोष्ठ्यौ समायोजिते।

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. मूलचन्द्रशुक्लः, लखनऊ। उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानम्, लखनऊ इत्यत्र स्थापनादिवसोपलक्ष्ये “संस्कृतभाषायाः विकासे संस्कृतसंस्थानस्य अवदानम्” इति विषयमवलम्ब्य संस्कृत-व्याख्यानगोष्ठी, संस्कृतकविगोष्ठी भव्यकार्यक्रमरूपेण समायोजिते। कार्यक्रमस्य शुभारम्भः छात्रैः वैदिक- लौकिक- मङ्गलाचरणेन विहितः। सुचारु-सञ्चालनं कुर्वता समेषामतिथीनामभिन्नन्दनपुरस्सरं संस्कृतसंस्थानस्य प्रशासनिकाधिकारिणा डॉ. जगदानन्दझा महोदयेन व्याख्यानगोष्ठ्याः प्रास्ताविकी पुरस्कृता। अस्मिन्नवसरे मुख्यवक्त्रारूपेण इलाहाबादविश्वविद्यालयप्रयागराजस्य संस्कृतविभागात् समागत। आचार्यः प्रो. प्रयागनारायणमिश्रः स्ववक्तव्ये उक्तवान् यत् उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानम्, स्वस्थापनाकालादारभ्य संस्कृतभाषां जनसामान्यभाषां यावत् आनेतुमर्हति प्रयासरतं वरीवर्ति। तत्र नाट्यप्रदर्शनैः, कविसम्मेलनैः, श्लोकपाठैः, संस्कृतप्रतिभा-न्वेषणप्रतियोगिताभिश्च विद्यार्थिषु संस्कृतभाषां प्रत्यभिरुचिं संवर्धयत् सन्तिष्ठति। अग्रे मुख्यवक्तव्यः वक्ति यत् समुल्लिखिताः प्रयासाः संस्कृतभाषायाः प्रचार-प्रसार- सामाजिकपुनर्जीवनाय अत्यन्तं महत्त्वपूर्णाः सन्ति। सारस्वतवक्त्रारूपेण काशीहिन्दूविश्वविद्यालयस्य कलासङ्घायसंस्कृतविभागस्य आचार्येण प्रो. शरदिन्दुकुमारत्रिपाठिना प्रोक्तं यत् उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानेन संस्कृतभाषायाः संरक्षणे, संवर्धने, विकासे च बहु-आयामी दूरदर्शि च अवदानं प्रदत्तम्। तत्र शिक्षा- शोध- सम्मान- प्रकाशन- जनजागरण-एतेषु सर्वविधक्षेत्रेषु संस्थानस्य सक्रियभूमिका संस्कृतभाषाम् आधुनिकयुगोऽपि

प्रासङ्गिकीं विधातुञ्च समुद्यतं दरीदृश्यते। निश्चयेन संस्थानमिदं संस्कृतभाषायाः गौरवशालिन्याः परम्पराया उज्ज्वलभविष्यस्य च मध्ये सुदृढं सेतुस्वरूपेण कार्यं कुर्वतु वर्तते। विशिष्टवक्त्रारूपेण बागपतम् इत्यतः अमरवाणी-कविपरिषद्परिकल्पकेन प्रख्यातेन संस्कृतमहाकविना डॉ. अरविन्दकुमारतिवारिवर्येण निगदितं यत्- संस्कृतभाषा धर्म- विज्ञान- साहित्य- योगादिदर्शनानां भारतीयसंस्कृतेः मूलाधाररूपा भवन्ती समाजहितकारिणी वैविध्यमपि प्रदर्शयति। अग्रे तेनोक्तं यत् सा न केवलं प्राचीनभारतीयज्ञानपरम्परायाः संवाहिकारूपा सन्तिष्ठति, अपि तु अद्यापि भारतीयबौद्धिकचेतनां, सांस्कृतिकास्मितां, नैतिकमूल्यानि च सज्जीवयितुम् आयासं विधीयते। डॉ. तिवारिणा प्रोक्तं यत् स्वातन्त्र्योत्तरभारते संस्कृतभाषायाः संरक्षण-संवर्धन-प्रचारप्रसारादिषु याः याः संस्थाः सङ्गठितान् सततप्रयासान् अकुर्वन्, तासु उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानस्य स्थानं विशिष्टं गौरवपूर्णं चास्ते। स्थापनादिवसावसरे संस्कृतकविगोष्ठी अपि समायोजिता आसीत्। तस्यां बागपतम् इत्यतः संस्कृतसुकविना डॉ. अरविन्दकुमारतिवारिवर्येण “संस्थानगीतिका”, डॉ. विपिनकुमारद्विवेदी इत्यनेन “विलसति यत्र संस्कृतप्रतिभा गायति नवगानम्”, डॉ. सौरभकुमारद्विवेदी इत्यनेन “प्रियं कामये” एवं “यात्रा” डॉ. अभिषेकपाण्डेय महोदयेन “मदीयं दिव्यसंस्थानं सदा भुवि राजते नित्यम्” इत्यादीनि सुमधुराणि नूतानि च संस्कृतगीतिकाणि प्रस्तुतानि, यानि श्रावं श्रावं श्रोतारो मन्त्रमुग्धाः अभूवन्। संस्कृतकविगोष्ठ्याः कुशलं सञ्चालनं धन्यवादज्ञापनञ्च डॉ. अभिषेकपाण्डेयमहोदयेन समासादितम्।

बिहार-राज्ये एका हास्यास्पदा घटना घटिता। तत्र अधिकारिभिः आवासीय-प्रमाणपत्रस्य जावेदने कुक्कुरस्य चित्रं दृष्टम्। प्रपत्रे आवेदकस्य नाम ‘डोगेश-बाबुः’ इति लिखितम्। पूर्वं ‘डोग-बाबुः’ इति नाम्ना अपि आवेदनं कृतम्।

नन्दिनीः इदं तु अतीव हास्यकरम्! किन्तु केरल-राज्ये केनचित् श्येनेन अपि अद्भुतं कार्यं कृतम्। तेन एकस्य छात्रस्य परीक्षा-प्रवेश-पत्रम् अपहृतम्। परन्तु सौभाग्यवशात् परीक्षायाः पूर्वमेव तत् पत्रं तेन पक्षिणा पुनः प्रत्यर्पितम्। छात्रेण परीक्षा लिखिता।

काव्याः नूनं तेन छात्रेण महद् भाग्यं प्राप्तम्। पक्षिणा अपि समयस्य महत्त्वं ज्ञातम् इव। अस्तु, अद्यतन-वार्ताः अत्रैव समाप्ताः। पुनर्मेलिष्यामः।

नन्दिनीः धन्यवादः। नमो नमः।

हिमसंस्कृतवार्ताः, ईदरधीरजः, हैदराबादः

अनुसूचितजातीयविद्यार्थिनां कृते प्रशासनिक- सेवाप्रशिक्षणस्य निःशुल्कातिरिक्तशिक्षणस्य उद्घाटनम्

**तन्मयतया प्रशासनिकसेवायाः सिद्धये अभ्यासं कुर्वन्तु
विद्यार्थिनः- निदेशकः डॉ. सन्दीपतिवारी।**

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, रामनगरम्। राजकीय- स्नातकोत्तर- महाविद्यालये रामनगरे अनुसूचितजातीयविद्यार्थिनां कृते प्रशासनिक-सेवापरीक्षाप्रसिद्धये निःशुल्कातिरिक्तशिक्षण-प्रशिक्षणकेन्द्रस्य शुभारम्भः अभवत्। अस्य कार्यक्रमस्य मुख्यातिथिः समाजकल्याणविभागस्य निदेशकः डॉ. सन्दीपतिवारी, कार्यक्रमाध्यक्षः महाविद्यालयस्य प्राचार्यः प्रो. एम. सी. पाण्डे, जिला- समाजकल्याण-अधिकारी नैनीताल-जनपदस्य विश्वनाथगौतमः, उपनिदेशकः वासुदेव आर्या, सहायक-जिला-अल्पसंख्यक-अधिकारी जसविन्दरश्च आसन्। सर्वैः अतिथिभिः संयुक्तरूपेण वाग्देवी-प्रतिमायाः पुरतः दीपप्रज्वलनं कृत्वा कार्यक्रमस्य शुभारम्भः कृतः। प्रशिक्षणकेन्द्रस्य समन्वयकः डॉ. नरेशकुमारः प्रस्ताविकां प्रस्तूय अवदत् यत् शासनस्य आदेशेन रामनगर-महाविद्यालयः अनुसूचित- जातीयविद्यार्थिनां कृते निःशुल्क- प्रशासनिक- सेवाप्रशिक्षणस्य केन्द्ररूपेण चयनितः अस्ति। मुख्यतिथिः डॉ. सन्दीपतिवारी स्वीयभाषणे विद्यार्थिनः सम्बोधयन् अवदत् यत् प्रशासनिकसेवायाः माध्यमेन राज्ये राष्ट्रे च सेवाकरणस्य स्वर्णिमावसरः लभ्यते। अस्याः सेवाद्वारा विद्यार्थिनः न केवलं स्वं भविष्यं उज्ज्वलं कुर्वन्ति, अपि तु राज्यस्य राष्ट्रस्य च निष्ठया दक्षतया च सेवां कर्तुं शक्नुवन्ति। अतः विद्यार्थिभिः तन्मयतया अनुशासनपूर्वकं च प्रशासनिक-सेवापरीक्षायाः सिद्धता कर्तव्या। तैः अपि उक्तं यत् समाजकल्याणविभागस्य एषा महत्त्वपूर्णा योजना उत्तराखण्डराज्ये केवलं अस्मिन् एकस्मिन् एव राजकीयमहाविद्यालये सञ्चाल्यते। अस्मिन् प्रशिक्षणकेन्द्रे प्रशासनिक-सेवायाः प्रारम्भिकपरीक्षायाः कृते छात्र-छात्राभ्यां निःशुल्कातिरिक्त- शिक्षण-प्रशिक्षणं प्रदीयते। अयं केन्द्रः समाजकल्याणविभागेन वित्तपोषितः भविष्यति, प्रशिक्षणार्थं च बाह्यविद्वांसः विषयविशेषज्ञाश्च आमन्त्रिताः भविष्यन्ति। कार्यक्रमस्य अध्यक्षतां वहन् प्राचार्यः प्रो. एम. सी. पाण्डे उक्तवान् यत् एषा योजना रामनगर-क्षेत्रस्य कृते महत्त्वपूर्णा उपलब्धिः अस्ति, यस्य प्रत्यक्षलाभः विद्यार्थिनां भविष्यनिर्माणे दृश्यते। अधुना रामनगरक्षेत्रस्य विद्यार्थिनः स्वनगरं स्थित्वा एव प्रशासनिक-सेवापरीक्षायाः सम्यक् सिद्धतां कर्तुं शक्नुवन्ति। प्राचार्यः डॉ. नरेशकुमारः अस्य केन्द्रस्य समन्वयरूपेण, डॉ. अलका लहान- समन्वयरूपेण नियुक्तौ स्तः। जिला-समाजकल्याण- अधिकारी विश्वनाथगौतमः सर्वविद्यार्थिनः आह्वयन् उक्तवान् यत् ते प्रशिक्षणकेन्द्रस्य पूर्णलाभं गृहीत्वा एकाग्रचित्तेन अभ्यासं कुर्वन्तु। उपनिदेशकः वासुदेव आर्यावर्यः विद्यार्थिनां उज्ज्वलभविष्यनिर्माणे अस्य योजनायाः महत्त्वं प्रतिपादितवान्। अल्पसंख्यक- अधिकारी जसविन्दरश्च अपि विद्यार्थिनां मंगलमय-भविष्यस्य कामनां कृतवान्। कार्यक्रमस्य संचालनं डॉ. अलकया कृतं, धन्यवादज्ञापनं च डॉ. नरेशकुमारः अकरोत्। अस्मिन् अवसरे छात्र-छात्राभिः सह सम्पूर्णं महाविद्यालय-परिवारम् उपस्थितम् आसीत्।

वार्ता-संवादः

नन्दिनीः नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।

काव्याः नमस्ते नन्दिनि। अद्य एका विचित्रा घटना मया श्रुता। अमेरिका-देशे एकेन चौरातेन वाद्ययन्त्राणि पुनरपि आपणे प्रत्यर्पितानि। तेन क्षमायाचना-पत्रमपि लिखितम्, यस्मिन् उक्तं यत् चौर्यसमये सः मद्यपानेन मत्तः जातः।

नन्दिनीः अहो, तेन सुष्ठु कृतम्। परन्तु शृणु, न केवलं मानवाः, अपि तु पशवः अपि स्वकीयां निजताम् इच्छन्ति। वन-अधिकारिणा एकं चलच्चित्रं प्रसारितम्। तत्र केनचित् वनगजेन निगूढं चित्रग्राहि-यन्त्रं दृष्टम्। तेन तत् यन्त्रं ततः आकृष्य भ्रमम्।

काव्याः सत्यम्, गजानां प्रज्ञा तु विस्मयकारिणी। परं